

Της ΚΟΡΙΝΑΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ

... ΜΕ ΤΑΠΕΙΝΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ...

Είναι κάποια ταξίδια, των οποίων ο προορισμός τους έχει ιδιαίτερη προοπτική και το περίγραμμά του τοπίου τους είναι διαφορετικότερο από τα άλλα, από των ταξιδιών στις μήτρες της ομορφιάς ή στις κοιτίδες της ιστορίας...

Κάθε ταξίδι φέρνει δώρα χαράς στην ψυχή και πλούτη στο πνεύμα μας, όμως είναι κάποια ταξίδια, των οποίων οι εντυπώσεις που αποκομίζουμε και οι αναμνήσεις που μας αποτυπώνονται, έχουν μια ιδιαίτερη χροιά, με βαρύνουσα σημασία για το πνεύμα και πλήθος νοήματα για την ψυχή. Νοήματα - σήματα και οδοδείκτες στην πορεία της ζωής μας!

Ένα τέτοιας ποιότητας ταξίδι, σημαντικό σε κάθε του έκφανση και διάσταση, ήταν το περιηγητικό προσκύνημά μας στους Άγιους Τόπους. Εκεί που ο Ιησούς γεννήθηκε και πέθανε σαν άνθρωπος, εκεί που αναστήθηκε και αναλήφθηκε σαν Θεός.

Σε όλα εκείνα τα μέρη τα θεοβάδιστα, που ακόμη κι αν βρίθουν από τον μόχθο της σύγχρονης χαμοζωής και τον ρόχθο της καθημερινότητας, ακόμη κι αν δεν έχουμε περίσσια την χάρη του Θεού μέσα μας, την ολόθερμη πίστη και την αταλάντευτη θρησκευτική διάθεση παραδοχής, σε όλα εκείνα τα μέρη τα θεοβάδιστα, θα αισθανθούμε άμεσα την παρουσία Εκείνου, άυλη, αόρατη, πανταχού παρούσα, αέναη, αληθινή...

"Που συναντηθήκαμε, Χριστέ μου, κι είδανε τα μάτια μου το θαύμα;" αναρωτιέται ο ποιητής κι εγώ αναθυμώμουν τον στίχο αυτό, διότι σε κάθε μου βήμα συναντούσα κι ένα υπαρκτό "που", διότι σε κάθε μου αίσθηση άνθιζε μία συγκίνηση κι ένα μικρό θαύμα συντελείτο.

Μακάρι τα συναισθήματα που βιώσαμε, να μας συνοδεύουν πάντα, σαν βεβαίωση και σαν ευλογία. Κατάφαση μεγαλύτερη από την θετικότητα της πίστης στα θεία, δεν υπάρχει άλλη για τον άνθρωπο. "Κι αν ακόμη αποδείξουν ότι η αλήθεια δεν είναι με τον Χριστό, προτιμώ να μείνω με τον Χριστό, παρά με την αλήθεια!" έχει δηλώσει ο Φ. Ντοστογιέφσκι. Διότι εάν η αλήθεια του ανθρώπου δεν έχει του Θεού την χάρη, είναι πλάνη, μωρία και αυταπάτη...

Στους Άγιους Τόπους λοιπόν, με βήματα ανθρώπινα, ταπεινά κι αδέξια, πολύ μικρά κι άχαρα, για τα μεγάλα ιερά χνάρια που ακολουθούσαμε, και το πνεύμα γεμάτο δέος, καθώς σαν λογικό ζώο ο νους σάστιζε, με ανυπόμονη, πάμφωτη καρδιά και ζέση κι αγαλλίαση ενδόψυχά μας...

Ωστόσο, ακόμη και τώρα, που το ταξίδι ολοκληρώθηκε και η ουσία του

καταστάλαξε σαν πολύτιμο μύρο στα τρίςβαθά μας, ακόμη και τώρα μου είναι δύσκολο να εστιάσω και να περιγράψω τα προσκυνήματά μας "τουριστικώς" καθώς η σκέψη μου σαν άπληστη μέλισσα πετά αδιάκοπα σε όλα τα άνθη της ψυχής, σε όλα τα πανίερα μέρη που προσεγγίσαμε (προσέγγιση τριπλή: σωματική, ψυχική, πνευματική) κι αισθάνεται μικροσκοπική, αδύναμη κι αδέξια να περιγράψει το φως, το κάλλος, το θείο, την διάχυτη ιερότητα...

ΣΙΝΑ

Σινά, ο πρώτος σταθμός του προσκυνήματός μας, ιερά μονή Αγίας Αικατερίνης. Ένα βυζαντινό χριστιανικό καστρομοναστήρι, στην άγρια κι άξενη ερημιά, απιθωμένο στου Ισλάμ το δόντι (Σιν σημαίνει δόντι, στα αραβικά).

Στυγνή και στεγνή, κατάξερη ερημιά, έρημος χέρση, πετρώδης, βράχινη και γρανιτένια. Απόκοσμη σιωπή, αποτρόπαιη. Τοπίο αγριωπό, φύση συνοφρυωμένη, οργίλη, που αντιμάχεται τον άνθρωπο, την ζωή την ίδια. Αδυσώπητη κι ανελέητη, θαρρείς σαν τον Γιεχωβά της Παλαιάς Διαθήκης.

Όμως, σε αυτό το σκληρό, περίφοβο περιβάλλον, κουνιάζει ανέπαφο το πιο προκεχωρημένο φυλάκιο της ορθοδοξίας, το ανδρικό μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης, ήδη 15 αιώνες τώρα, και με την χάρη του Θεού θα τους χιλιάσει!

Άπαρτο κάστρο και παλάτι πίστης το μοναστήρι, σε εντυπωσιάζει με το βαρύ περιτείχιμά του αν και όχι με το αρχιτεκτονικό του χτίσιμο. Αναμφισβήτητα, πρόκειται για ζωντανό μουσείο της βυζαντινής τέχνης, της ανεπανάληπτης ορθόδοξης καλλιτεχνίας: Βαρύτιμα άμφια, περίτεχνα αντικείμενα εκκλησιαστικής αργυροχοΐας, υπέροχα ψηφιδωτά, εικόνες φιλοτεχνημένες με την εγκαυστική τεχνική ή με την τεχνική της αυγοτέμπερας, ιερά βιβλία, κώδικες, χειρόγραφα μοναδικά σε αξία καλλιτεχνική μα κυρίως πνευματική, θησαυροί αναντικατάστατοι και ανεκτίμητοι.

Ιερότερο από όλα τα κειμήλια, τα λείψανα της Αγίας Αικατερίνης, τα οποία προσκυνήσαμε με δέος και συγκίνηση, όλοι μας. Πλησίον της μονής, υψώνεται το Θεοβάδιστο Όρος, όπου ο Θεός παρέδωσε στον Μωϋσή τις 10 Εντολές, ιερές και διαχρονικές εντολές που αποτέλεσαν όχι μονάχα τον ακρογωνιαίο λίθο της θρησκείας μας, αλλά και την βάση των ίδιων των ποινικών νόμων που ισχύουν στον πολιτισμένο κόσμο και θα ισχύουν εσαεί.

Παραμείναμε στο Σινά δύο ημέρες, λειαινόντας την ψυχή μας στο τραχύ, μα τόσο θείο περιβάλλον του, και προετοιμαζόμενοι για τις ιερότερες συνέχειες του προσκυνήματός μας.

Η διαδρομή προς τα Αιγυπτιακά - Ισραηλινά σύνορα (Τάμπα), ήταν πολύωρη και θα ήταν μονότονη, εάν έλειπαν οι πολύπλευρα ενδιαφέρουσες πληροφορίες του ξεναγού

μας για την μορφολογία του τοπίου, που μας ώθησαν να το εξερευνούμε με τα μάτια και να "εξορύσσουμε" σίδηρο όπου υπήρχε μαύρο χρώμα, βωξίτη όπου υπήρχε κόκκινο χρώμα, χαλκό όπου υπήρχε πράσινο χρώμα, που δυστυχώς ήταν το μόνο πράσινο που αντικρύζαμε σε εκείνα τα μέρη...

ΕΡΥΘΡΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κατά την διαδρομή, πριν τα σύνορα ακόμη, είχαμε στα δεξιά μας την Ερυθρά Θάλασσα - που είναι εντελώς μπλε, το σημειώνω προς αποφυγήν παρεξήγησης! - και απέναντί μας την Ιορδανία. Ανάμεσά μας, ο στενόμακρος σαν φιορδ κόλπος της 'Ακαμπα, όπου αλιεύονταν τα ονομαστά μαργαριτάρια. Κατόπιν σχολαστικών διατυπώσεων στο τελωνείο, εισήλθαμε στο Ισραήλ. Το περιβάλλον προς τα αριστερά μας εξακολουθούσε να είναι απόκρημνο, βλοσυρό, άνυδρο και άγονο, ενώ το χώμα που έκανε κατά τόπους την εμφάνισή του, μας έδινε την εντύπωση ότι πρόκειται να μετατραπεί σε πέτρα, να αφομοιωθεί κι αυτό, υποχωρώντας στην παντοδυναμία του άγριου χερσότοπου...

Πολύχρωμη πινελιά στον κατάξερο πίνακα του τοπίου, μια παραθαλάσσια πόλη απλωμένη νωχελικά θαρρείς στον ημικυκλικό, υπήνεμο κόλπο που σχηματίζει η Ερυθρά Θάλασσα στο βορειότερο σημείο της. η Εϊλάτ, μια μοντέρνα κι ολόχαρη πόλη, διάσπαρτη από ξενοδοχεία και τουρίστες που απολάμβαναν την μεγάλη αμμουδιά της. Ε, τους ζηλέψαμε καθώς - δήθεν αδιάφοροι - τους προσπερνούσαμε, καταβροχθίζοντας ακάθεκτοι τα χιλιόμετρα που έμοιαζαν ατέλειωτα, καθώς ο δρόμος ξετυλιγόταν ασταμάτητος κάτω από τον ήλιο.

ΚΟΥΜΠΑΝ

Αραιή, αναιμική βλάστηση, πώδης και θαμνώδης, ψευτοπρασίνιζε πότε - πότε την ξεραϊλα του τοπίου.

Ωστόσο, αυτός ο απέραντος ερημότοπος, διαφύλαξε σαν Κιβωτός κάτι εξίσου σημαντικό με τις μαρμαρόπλακες του Δεκάλογου: Μέσα σε μια σπηλιά, στα σωθικά αυτής της πεντάστερφης γης, βρέθηκαν πανάρχαια πιθάρια που έκρυβαν 190 πολύτιμα χειρόγραφα των Εσσαίων, τα περίφημα "χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας", που διατηρήθηκαν επί δύο χιλιετίες, ακριβώς χάρη στο ξηρότατο κλίμα της ερήμου...

Παρατηρώντας το άξενο και άγονο περιβάλλον, κατά την διάρκεια της πολύωρης διαδρομής μας από το Σινά μέχρι την Ιερουσαλήμ, αναρωτιόμουν κι απορούσα: Οι πλάνητες και περιπλανώμενοι Ισραηλίτες, οι διψασμένοι και πεινασμένοι για γη κι ελευθερία, που στην ευχή είδαν - έστω εκ του μακρόθεν - τη γη "όπου έρρεε μέλι και γάλα", την γη Χαναάν:

Όλη η διαδρομή εκτυλίχθηκε σε έναν απέραντο ξερότοπο, που διαδέχθηκε τον ερημότοπο του Σινά, ένα χέρσο έδαφος που είχε ελάχιστο χώμα, με γυμνά βουνά όλο κόκκαλα - πέτρες - χωρίς σάρκα κι αίμα, ώστε να αναγεννήσει η φύση την ζωή...

ΝΕΚΡΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

Η Νεκρά Θάλασσα, στην πραγματικότητα είναι λίμνη, της οποίας η υπερβολική περιεκτικότητα αλατιού στο νερό της την καθιστά "θάλασσα" και όντως νεκρή, διότι τίποτε δεν δύναται να ζήσει εντός της. Εάν είχε ψάρια, σίγουρα θα ήταν από φυσικού τους αλίπαστα!

Στον πυθμένα της και υπό κάτω αυτού, βρίσκονται αξιοποιήσιμα μεταλλεύματα κι εξ αιτίας τους το Ισραηλινό κράτος προοδευτικά την αποξηραίνει. Σε πολλά σημεία των πρανών της, είναι εμφανέστατη η υποβάθμιση της στάθμης της, άρα είναι θέμα χρόνου να μεταβληθεί σε όντως νεκρή κι ανύπαρκτη θάλασσα...

Αποφεύγω να σκεφθώ αν θα συμβεί εκ νέου πόλεμος μεταξύ Ισραήλ και Ιορδανίας για τις εκμεταλλεύσιμες γαίες που θα προκύψουν τότε.

Εμείς, οι περαστικοί τουρίστες του θρησκευτικού προσκυνήματος, κάναμε μόνο μια μικρή στάση στο Εν Γκέντι, μια ξενοδοχειούπολη με μεγάλη πολυσύχναστη παραλία, ώστε επωφελούμενοι από την παρά θιν αλός βόλτα μας, να πάρουμε το βάπτισμα του ...ζεστού αλατόνερου και του αμμολασπερού πυθμένα της, στα οποία αποδίδονται ιαματικές ιδιότητες. Αλλόκοτη εμπειρία!

Επιβιβαστήκαμε και συνεχίσαμε, συζητώντας για τον Λωτ και την "στήλη άλατος" σύζυγό του. Τοποθεσίες, ιστορίες και μορφές της Παλαιάς Διαθήκης, μας συντρόφευαν σαν συνοδοιπόροι στην διαδρομή μας.

ΒΗΘΛΕΕΜ

Στα ιερά χώματα της Ιουδαίας, πρώτη μας επίσκεψη, στάση και προσκύνημα, ήταν στην Βηθλεέμ. Αγνοούσα τι σημαίνει Βηθλεέμ, όμως το άκουσμά του έχει κάτι το ποιητικά μυστηριακό... ωστόσο η σημασία του είναι εντελώς πεζή: Σημαίνει "Οίκος του Άρτου".

Στον "οίκο του άρτου" της Βηθλεέμ, την πόλη που γεννήθηκε ο Ιησούς, ο οποίος μας προτρέπει διαχρονικώς: "Δεύτε προς με οι πεινώντες και διψώντες"...

Η Βηθλεέμ είναι κατοικημένη από Παλαιστίνιους, σαν από πάντα, μα τίποτε στην

πόλη δεν μας θύμιζε τις ρετρό χριστουγεννιάτικες κάρτες με τα λευκά κυβόσχημα θολωτά σπιτάκια του καιρού εκείνου, ούτε μου έδωσε την αίσθηση που ζωντάνευε εντός μου κάθε Χριστούγεννα στην εορτή του σχολείου μου, όταν συμμετείχα στην χορωδία και ολόψυχα τραγουδούσα τροπάρια και ύμνους, με απόλυτη πίστη και χαρά, αν και εκείνα τα ... μονοψήφια χρόνια μου, θαρρούσα ότι οι Άγιοι Τόποι βρίσκονται κάπου στον ουρανό...

Να 'μαι λοιπόν στην Βηθλεέμ την απόλυτα γήϊνη, να πηγαίνω σαν ετεροχρονισμένος Μάγος, να προσκυνήσω τον τόπο όπου ο θεός έγινε άνθρωπος, ένα αθώο αρνάκι ανάμεσα στα αρνάκια της φάτνης, στην ταπεινότατη φάτνη που αξιώθηκε να γίνει ιερότερη από οποιοδήποτε ως τότε ιερό...

Εκεί έγινε ο Υιός του Θεού, υιός του ανθρώπου, φτωχός, άστεγος, ανυπεράσπιστος, στην μικρή φάτνη την πενιχρή, σε μια σπηλιά - αγκαλιά της γης, όπου μετατράπηκε σε ιερότατο λίκνο, η Βηθλεέμ...

Αξιωθήκαμε να διανυκτερεύσουμε κι εμείς στην πόλη αυτή, αν και υπό πολυτελείς συνθήκες.

Ο πρωινός εκκλησιασμός μας στην Εκκλησία της Γέννησης και η προσκύνηση στο παρακείμενο Σπήλαιο των Ποιμένων, ήταν μια εμπειρία βαθιά συγκινητική. Το ασημένιο αστέρι που σηματοδοτεί το σημείο της Γέννησης, ήταν σαν ομφαλός που συνέδεε την ασήμαντη γη μας με το άπειρο σύμπαν της Δημιουργίας και μέσω του νεογέννητου Ιησού, μας συνέδεε με τον Θεό τον ίδιο...

Ήξιζε να παραμείνουμε περισσότερο, εν σιωπή και περισυλλογή, στον ιερότατο αυτό χώρο, που μας υπενθύμιζε την ουράνια κοιτίδα μας και τον απώτερο προορισμό μας...

ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ

Η ανδρική μονή του αγίου Σάββα είναι άβατο για τις γυναίκες και η υπογραφόμενη δεν θα είχε τίποτε να πει ως προσωπική εμπειρία, καθώς λόγω της μορφολογίας του εδάφους, ούτε σε περιγραφή του μοναστηριού δεν δύναται να προβεί, καθώς δεν φαινόταν παρά μόνο το ανάγλυφο των τρούλων του.

Ωστόσο συνέβη (ως χάρισμα) κάτι που με φώτισε περισσότερο από τις παραστατικές περιγραφές του βίου του αγίου και του ιστορικού της μονής από τον ξεναγό μας:

Αποκαμωμένη από τον καυτό ήλιο, την αφόρητη ζέστη και την ξεραΐλα του άγονου τοπίου, έχοντας προσκυνήσει μόλις στην είσοδο του μοναστηριού την εικόνα και το άγιο λείψανο, όπως όλες οι προσκυνήτριες, ελληνίδες και αλλοδαπές ορθόδοξες,

περιμένοντας τους προνομιούχους άρρενες που εισήλθαν και περιηγήθηκαν το μοναστήρι, ώστε να αναχωρήσουμε, όταν επιτέλους τακτοποιηθήκαμε στα πουλμανάκια που μας είχαν μεταφέρει στην απότομη κι όλο στροφές διαδρομή του παντέρημου τόπου όπου ασκήτεψε ο Άγιος Σάββας, εντελώς μικροαστικά και μικρόψυχα, μονολόγησα μεγαλοφώνως: Αχ Θεέ μου, πως μπόρεσαν οι ασκητές σου να επιζήσουν στον ερημότοπο;

Πριν τελειώσω την φράση μου, σιώπησα απότομα, όλο περίσκεψη πλέον, γιατί η ματιά μου σαν κατευθυνόμενη, είχε τεθεί, έκθαμβη, σε ένα καταπράσινο φυτάκι που φύτρωνε θαλλερό, ολομόναχο ανάμεσα στα πετροχώματα ... και έλαβα την απάντησή μου: "Με περισσό ήλιο και λειψό νερό, σε χώμα ξερό, αλλά υπό την σκέπη του ου ..." ...

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

"Ιερουσαλήμ" σημαίνει "Πόλη της Ειρήνης". Δυστυχώς, το όνομα αυτό είναι περισσότερο ευφημισμός και ρεκλάμα, παρά αλήθεια κι ευλογία στην πόλη αυτή. Εάν εφαρμοζόταν η διδασκαλία του γλυκύτατου Ιησού, η "Πόλη της Ειρήνης" θα ήταν όντως βασίλειο της αγάπης και της πνευματικότητας. Αντιθέτως όμως, πρόκειται για τόπο άγιο μιν, αλλά αιματοβαμμένο από ανηλεείς μάχες και πολέμους, δια μέσω των αιώνων.

Η τραγική ειρωνία είναι ότι η Ιερουσαλήμ παραμένει ιερή πόλη για τρεις διαφορετικές θρησκείες, θρησκείες ανόμοιες κι εχθρικές μεταξύ τους. Αφορούν τρεις διαφορετικές εθνότητες που αντί να ζουν εν ειρήνη στην "Πόλη της Ειρήνης", αλληλοϋποβλέπονται κι αλληλομισιούνται: Μωαμεθανοί, Εβραίοι, Χριστιανοί.

Ο Ιησούς αναστήθηκε κι αναλήφθηκε στους ουρανούς, ωστόσο θαρρώ πως το πνεύμα του παραμένει ακόμη σταυρωμένο από τους ανθρώπους... Ελπίζω κάποτε, οι άνθρωποι στις καρδιές μας, να αφήσουμε τα σταυρωμένα και αιματωμένα χέρια του Ιησού να κλείσουν, για να περικυκλώσουν αγκαλιάζοντάς την, όλη την ανθρωπότητα...

Κατά τα άλλα, κάθε Παρασκευή προσεύχονται οι Μωαμεθανοί, κάθε Σάββατο προσεύχονται οι Εβραίοι και κάθε Κυριακή οι Χριστιανοί. Ο αδιάκοπος σάλαγος από τόσες πολλές προσευχές, ντόπιων και προσκυνητών, δημιουργεί μιν ατμόσφαιρα σαν πυκνή από προσδοκίες...

Η ιστορική σημασία της Ιερουσαλήμ, αναμφισβήτητα είναι τεράστια. Ως πολιτεία δεν έχει για τον επισκέπτη της, καμιά ζωηρότητα ή οικειότητα. Μεγάλοι, καλοσχεδιασμένοι δρόμοι, σχεδόν ανύπαρκτες πλατείες. Ομοιόμορφα κτίρια απλής αν και όχι απωθητικής, κατασκευής.

Η Ιερουσαλήμ καθώς είναι χτισμένη σε λόφους, απλωμένη σαν σε οροπέδιο, δίνει την εντύπωση πόλης που συστέλλεται και διαστέλλεται, σε αντιστοιχία με την έλξη και άπωση που προκαλεί με την καθημερινή του τριβή, ο ετερόκλητος πληθυσμός της. Ταυτοχρόνως αποπνέει μια ενιαία, άκαμπτη διάθεση, μια στιβαρή εσωτερικότητα, κάτι το περικλειστο κι αυστηρό συνάμα.

Η δε παλαιά πόλη της Ιερουσαλήμ, το παγκόσμιο πνευματικό επίκεντρο, δεν είναι σε έκταση μεγαλύτερο από μία συνήθους μεγέθους συνοικία οποιασδήποτε πόλης κι η διαπίστωση αυτή, εντυπωσιάζει τον επισκέπτη της.

Η εξερεύνηση της περιτειχισμένης παλαιάς πόλης, που στο έδαφός της φιλοξενεί τους ναούς - ακρογωνιαίους λίθους- τριών θρησκειών, ξεκινά με το πέρασμα μιας εκ των πυλών εισόδου της.

Στριμωγμένα σαν φοβισμένα ζώα, τα κτίσματα της παλαιάς πόλης δίνουν μεσαιωνική εντύπωση, φθαρμένα και ωχρά απ' την αχλύ των παμπάλαιων χρόνων, χρόνοι σκονισμένοι και σαστισμένοι σαν γέροι που αναλογίζονται τα περασμένα, χρόνοι που σαν φαντάσματα σέρνονται στα στενοσόκκακα...

Μικροί και λιγοστοί οι κεντρικοί δρόμοι, στενοί και στρωμένοι με πανάρχαιες πέτρες, πέτρες που πατινάρουν σαν καλογιαλισμένο παρκέ, από τα αμέτρητα βήματα και σουρσίματα, των αμέτρητων προσκυνητών, αιώνες τώρα...

Πολυπλόκαμα δρομάκια που στριφογυρίζουν και χάνονται προς πάσα κατεύθυνση, προς κάθε προσδοκία, ή προς αδιέξοδα... Κατά διαστήματα, κάποια δρομάκια είναι σκεπαστά από σπίτια χτισμένα πάνωθ' τους, που στηρίζονται σε πέτρινες αψίδες.

Σκεπαστά είναι και τα παζάρια που οι σκουρόχρωμοι πωλητές τους εμπορεύονται κυρίως θρησκευτικά αναμνηστικά. Με μια βουβή απαντοχή, συνυπάρχουν ροζάρια των παπικών, κομπολόγια προσευχής των μουσουλμάνων, κομποσχοίνια των χριστιανών, όλα πανέτοιμα να μετρήσουν προσευχές και να βυθομετρήσουν την πίστη στα μύχια μας.

Καμπαναριά και μιναρέδες γειτονεύουν απρόσμενα, ανυψώνοντας στον απέραντο ουρανό τις προσευχές τους, σε αυτό τον θρησκευτικό τόπο που εξακολουθεί να γράφει καθημερινώς, πολυτάραχη ιστορία.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Αξέχαστη ανάμνηση, η συγκινητική και κατανυκτική εμπειρία της ακολουθίας της εικόνας του Επιταφίου της Παναγίας, αξημέρωτα και πένθιμα.

Μια μακριά πομπή από πιστούς, με κεριά που τρέμιζαν σαν τις ψυχές μας, με βαριές καμpanοκρουσίες, με ύμνους και ψαλμωδίες που αντηχούσαν πολλαπλώς στα

πέτρινα δρομάκια και στους πέτρινους τοίχους, και τους έκαναν να δονούνται σαν παλλόμενα ανθρώπινα σώματα...

Τα ίδια σχεδόν δρομάκια, στα ίδια χώματα απλωμένα, σαν δύο χιλιάδες χρόνια πριν, τότε που τα περπάταγε όλο το έμψυχο υλικό της Καινής Διαθήκης... και μέχρι το δικό μας σήμερα, σε εμάς, που σαν μια αόρατη χρονοθυρίδα να καταργούσε τις αποστάσεις του χρόνου και να τα έκανε όλα παρόντα, ρέοντα... Καθώς ανέτειλε ο ήλιος και χρύσιζε το περιβάλλον, η αίσθηση της ρευστότητας, της διαύγειας, της αλήθειας, παρέμεινε έντονη και αυξανόμενη διαχέονταν ολόγυρά μας, σαν ευλογία.

Η πομπή κατέληξε στην εκκλησία της Γεσθημανής, όπου και ο τάφος της Παναγίας. Ο ναός πλαισιωνόταν από το Όρος των Ελαιών, απέναντί μας. Δίπλα μας, ο ναός του Πρωτομάρτυρα Στέφανου, ακριβώς στον τόπο του μαρτυρίου του. Όλα ήταν εκεί, όπως έγιναν κι είμαστε εμείς εκεί. Τα μάτια έβλεπαν, το πνεύμα αφουγκραζόταν, η ψυχή ακινητούσε όλο δέος και λύπη... Ο Θεός, ήταν επίσης εκεί...

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Το ιερότερο προσκύνημά μας, το αγιότερο, ήταν ο ναός της Αναστάσεως. Εκεί ο Γολγοθάς της Σταύρωσης, εκεί ο Πανάγιος Τάφος. Εκεί ο θεάνθρωπος πέθανε σαν άνθρωπος και αναστήθηκε σαν θεός. Σημαντικότερος τόπος από αυτόν, δεν υπάρχει επί γης!

Είμαστε εκεί... Άνθρωποι απλοί και πολύπλοκοι συνάμα, με επίγνωση της αναξιοτήτάς μας και υπό το βάρος των αμαρτιών που καταχωνιάζουμε περίλυποι σε ένα σκοτισμένο σακκούλι της ψυχής μας. Άσπλοι, χωρίς τις ασπίδες των δικαιολογιών μας, πρόθυμοι για παραδοχή, για συγχώρηση... Ο αναμάρτητος να μας κατανοήσει και να μας συγχωρήσει, να μας επιτρέψει να ψελλίσουμε τα παρακάλια μας, τα χαμανθρώπινα "κάνε", "δώσε", όλα τα "θέλω" της μικροζωής μας, όλα τα φανταχτερά "πρέπει" των ελπίδων μας... Πόσο επιφανειακές και επιπόλαιες μοιάζουν οι επιθυμίες μας εκεί!

Η καρδιά πεταρίζει αναπέμποντας την δική της προσευχή, την πρωτάκουστη: "Ο Θεός ξέρει, ο Θεός θέλει, Δόξα σοι ο Θεός!". Προσευχή άλλη, που να πληρώνει, δηλαδή να γεμίζει την ζητιάνα ψυχή, δεν υπάρχει. Πιο ευλογημένη βεβαιότητα από το απλοϊκό "ό,τι πει ο Θεός", δεν υπάρχει. Γεννηθήτω το θέλημά Του, είτε ο Ιησούς στην Κυριακή προσευχή. Είθε...

Εντός του ναού της Αναστάσεως, δεσπόζει επιβλητικό το άγιο κουβούκλιο, φωτιζόμενο από δεκάδες πολύτιμα καντήλια. Εσωτερικώς, χωρίζεται σε προθάλαμο, με κομμάτι του επιταφίου λίθου που κύλησε ο άγγελος της Ανάστασης, και το κύριο μέρος, το ζωοδόχο μνήμα του Ιησού. Το κουβούκλιο, σαν παρεκκλήσι σε κενοτάφιο, καλύπτει τον τάφο του Ιησού κι από αυτόν τον τάφο αναγεννάται η ζωή σαν υπόσχεση αιώνια,

με το λαμπρότατο, πανίερο άγιο φως.

Εντός του ναού βρίσκεται και ο Γολγοθάς της Σταύρωσης, ο οποίος επί αυτοκράτορος Ανδριανού, το έτος 137 επιχωματώθηκε κι επάνω του χτίστηκε ειδωλολατρικός ναός και δημόσια κτίρια των Ρωμαίων.

Δύο αιώνες κατόπιν, από έναν άλλο αυτοκράτορα, τον χριστιανό Μέγα Κωνσταντίνο και τη βασιλομήτορα Ελένη, ο Γολγοθάς αποχωματώθηκε κι αποκαλύφθηκε, αληθινός "κρανίου τόπος".

Λαμπρή εκκλησία - θεού παλάτι - χτίστηκε και ξαναχτίστηκε εκεί, περικλείοντας τους ατίμητους θησαυρούς, τα πανίερα εκείνα μέρη. Ανά τους αιώνες έγιναν πολλές ανακατασκευές και προσθήκες, με αποτέλεσμα το σύνολο να είναι πολυσύνθετο και αρχιτεκτονικώς μάλλον άναρχο. Όμως τι θησαυρούς επιστεγάζει!

Ο βράχος του Γολγοθά έχει καλυφθεί με προστατευτικό τζάμι. Μπορέσαμε να τον αγγίξουμε από μία οπή, κάτω από την Αγία Τράπεζα. Η εσοχή που βυθίστηκε το χέρι μας, είναι η εσοχή όπου στήθηκε ο Σταυρός. Ήταν σα να αγγίζαμε τον "τύπο των ήλων", ανατριχιάζοντας σύγκορμοι...

Ο Γολγοθάς είναι σημαδεμένος από μία κάθετη τεράστια σχισμή, που επεκτείνεται για πολλά μέτρα και η οποία απεικονίζει στο διηνεκές την φρίκη και τον σπαραγμό της γης, που ρίγησε και σείστηκε όταν ο Ιησούς εξέπνευσε. Σεισμός μέγας συγκλόνησε το έδαφος, ενώ ο ήλιος απέτρεψε το πρόσωπό του και μια μεγάλη έκλειψη σκοτείνιασε την γη. Το σύμπαν πενθούσε τον θεάνθρωπο και έφριττε με το ανουσιούργημα του ανθρώπου...

Η ΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Η Οδός του Μαρτυρίου του Ιησού, εκεί που ο αναμάρτητος κουβάλησε τον σταυρό του μαρτυρίου του κι όλες τις αμαρτίες του κόσμου, η Οδός του Μαρτυρίου διασώζει μνήμες οδύνης και ταπείνωσης, με τα σωζόμενα κτίριά της (Πραιτώριο, Φυλακή Ιησού, Φυλακή αποστόλου Πέτρου, Εξώστης Βερονίκης και άλλα), ως και με τμήμα του αυθεντικού πλακόστρωτου των χρόνων εκείνων, όπου ο Ιησούς το έρρανε με τον ιδρώτα και το αίμα του, είναι ένας δρόμος μοναδικός...

Περπατούσαμε σέρνοντας τα βήματά μας και την ψυχή μας, σε μια γωνιά αγγίξαμε το αιματωμένο αποτύπωμα της παλάμης του Ιησού, που οι θωπίες χιλιάδων προσκυνητών, έχουν κάνει την πέτρα να βουλιάζει, σαν τις ψυχές μας κατάβαθά μας...

Περπατούσαμε όπου περπάτησε εκείνος, νοερώς ανασηκώναμε τον σταυρό του κι ενδοψύχως αναπαριστούσαμε μια Μεγάλη Εβδομάδα, έναν Επιτάφιο, κι όσο κι αν ξέραμε ότι η Ανάσταση δεν θα αργούσε, οι καρδιές μας ήταν βαριές από πόνο κι

ευθύνη...

Ήταν μια διαδρομή όλο δέος, στις ιερές κρυψώνες της θρησκείας, προσκυνήματα σε μέρη που την αλήθεια τους την αφηγείται η ίδια η ιστορία τους, εκεί που η θρησκεία αποδεικνύεται και αρχαιολογικώς, αρκεί να έχουμε μάτια να βλέπουμε και αυτιά να ακούμε, κυρίως καρδιά να ψηλαφίζει και πνεύμα να αφουγκράζεται...

ΟΛΟΝΥΚΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Μια σπουδαία θρησκευτική εμπειρία, μια κατανυκτικότερη εμπειρία, ήταν η ολονυκτία της Παναγίας, στην Γεσθημανή.

Ο ναός, σχεδόν αρχαίος, τεράστιος και ημιυπόγειος, με θολή την πατίνα του χρόνου στο εσωτερικό του, φτωχός και μεγαλοπρεπής συνάμα, φωτιζόμενος από καντήλια, κεριά και την ολόθερμη πίστη των προσκυνητών του, ημισκοτεινός και πάμφωτος ταυτόχρονα, κατάμεστος από ορθόδοξους έλληνες κι αλλοδαπούς πιστούς, προσέφερε σε όλους μας μια βαθιά θρησκευτική εμπειρία: την ολονυκτία της Παναγίας στην εκκλησία του τάφου της.

Εκεί, στην Γεσθημανή, οι προσευχές και οι ψαλμοί παίρνουν άλλη διάσταση, με ένα νόημα όλο βάθος και ισχύ. Όλα είναι αληθινά, υπαρκτά, παρόντα, όλα υπάρχουν ανέκαθεν. Δεν υπάρχει απορία ή αντίρρηση. Μια παραδοχή, μια πίστη άνευ όρων καταλαμβάνει τον προσκυνητή. Εκεί το πνεύμα γαληνεύει και παραδίδεται... Και η Παναγία, η Μεγάλη Μάνα, μας ευλογούσε με την θεία χάρη της...

Σε αυτό το σημείο, δεν παραλείπω να καταγράψω τον ακούραστο ξεναγό μας, Θεόδωρο Β. και τον συνταξιδιώτη μας, Χαράλαμπο Μ. που οι ψαλμωδίες τους κυρίως στην Γεσθημανή, αλλά και σε όλα τα προσκυνήματά μας, έντυσαν με τις εκκλησιαστικές ηχολαλίες τους, τις αναμνήσεις όλων μας.

Στην Ιερουσαλήμ, στα άγια προσκυνήματα, ό,τι είδαμε, ό,τι ακούσαμε, ό,τι αγγίξαμε, μας διαπότισε με το άρωμα της θείας παράδοσης που αναδίδεται και διαχέεται σαν πολύτιμο μύρο, εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια έως τη συντέλεια του κόσμου... Μύρο που δεν ανιχνεύεται με την όσφρηση, αλλά με το αλάνθαστο αισθητήριο της ψυχής!

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

Τα προσκυνήματά μας, όχι μονάχα στην Ιερουσαλήμ και στην Ιουδαία, αλλά και στις ευρύτερες περιοχές, Γαλιλαία και Σαμάρεια, ήταν πάρα πολλά και το καθένα μας άγγιξε ανάλογα, πάλλοντας αντίστοιχες χορδές εντός μας.

Σαραντάριο όρος, Καρμήλιο όρος, όρος Θαβώρ, Ναζαρέτ, Κανά, Βηθανία, Ιεριχώ, Χάϊφα, Τελ Αβίβ, Ιορδάνης ποταμός, φρέαρ του Ιακώβ, Ι.Ν. Αγίας Φωτεινής, Ι.Μ. Προφήτου Ελισσαίου, Ι.Μ. Αγ. Γεωργίου Χοζεβά, Συκομορέα Ζακχαίου, είναι μερικά από τα μέρη που προσκυνήσαμε...

Πλήθος από μοναστήρια και εκκλησίες, αλλού ταπεινά και καταφρονημένα από την φθορά του χρόνου, αλλού κραταιά και περίλαμπρα, ώστε να θαμπώνεται ο νους και να καμαρώνει η ψυχή, παντού υπήρχαν ελληνορθόδοξα προσκυνήματα, φάροι θεοδώρητου φωτός και θείας γαλήνης, με σεβάσμιους ιερείς, αληθινούς Σίμωνες Κυρηναίους της θρησκείας μας, που απέπνεαν ημεράδα, καλοσύνη και αγάπη Θεού.

Χωρίς το σθένος και συχνά την αυτοθυσία των Ελλήνων Κληρικών, η ιστορία του Πατριαρχείου των Ιεροσολύμων θα είχε γραφεί διαφορετικά. Η Αγιοταφική αδελφότητα προστατεύει το Πατριαρχείο δια μέσω των αιώνων και συνεχίζει πάντοτε το ιερό έργο της, με έδρα το μοναστήρι των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, το οποίο είναι χτισμένο μέσα στον ιερό ναό της Αναστάσεως.

Πέραν αυτών των πανάξιων προσώπων, κάθε απλός κληρικός, κάθε ταπεινός Λευίτης, είναι ένας μικρός άγιος, ένας στρατιώτης - φύλακας της ορθοδοξίας, ένας Διγενής Ακρίτας!

Η σκέψη μου τους τιμά εξίσου με τον ανώτατο όλων, τον Πατριάρχη, τον λέοντα της ορθοδοξίας και του ελληνισμού, στους πιο Άγιους Τόπους της γης. Αξιωθήκαμε να τον επισκεφθούμε και να λάβουμε και την δική του ευλογία, καθώς και την ευχή να ξαναέλθουμε στους Άγιους Τόπους, ευχή όλων μας...

Διαδρομές, τοποθεσίες και προσκυνήματα, εικόνες και ακούσματα, αισθήσεις και συναισθήματα, σκέψεις και σκιρτήματα, ολόκληρο το πλέγμα των εμπειριών που αφορά το προσκύνημα αυτό, συνωστίζεται και συνωθείται επιδιώκοντας να τα καταγράψω στο χαρτί, να τα περιγράψω ζωντανεύοντας τα, όμως ο χώρος είναι περιορισμένος και αδύνατον να αποτυπωθούν όλα στις μικρές διαστάσεις του...

Στην σκέψη μου ρέει ο Ιορδάνης ποταμός, ένα πρασινογάλανο βουρκωμένο ποταμάκι, που μέσα του βαπτίστηκε ο αναμάρτητος Ιησούς. Βαπτισθήκαμε κι εμείς στην όχθη του, με το "νίψον ανομήματα μη μόναν όψιν" να σιγολέει κυλώντας το νερό...

Αξέχαστη θα μείνει στο μυαλό μας και η Ι.Μ. Αγίου Γεωργίου Χοζεβά, ένα μαρτυρικό μοναστήρι, καθαγιασμένο με το αίμα οσίων μοναχών. Το μοναστήρι βρίσκεται σκαρφαλωμένο σε απόκρημνο γκρεμό, σε ένα σχεδόν εξωπραγματικό τοπίο που θύμιζε Γκραν Κάνιον, τοπίο χαραγμένο από έναν ξεροπόταμο, που ονομαζόταν Πύρινος Ποταμός! Τοπίο βιβλικό, γι αυτό και υποβλητικό...

Δεν θα προβώ σε περιγραφές, αλλά θα καταγράψω σαν κατακλείδα, το πόσο η ψυχή ημερεύει στον αγριότοπο, τον εξημερωμένο από το ορθόδοξο μοναστήρι, από την

χάρη του Θεού, υπό την σκέπη Του...

"Θεός εστι σκιρτημός και ήπιον δάκρυ".

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιστροφή στα πάτρια, με μια ήρεμη πτήση στον ροδογάλανο ελληνικό ορίζοντα, μεταξύ ουρανού και γής, μετέωροι και τόσο τρωτοί... Καθώς παρατηρούσα τον υπέροχο γεωφυσικό χάρτη του Αιγαίου πελάγους, με τα ανάγλυφα νησιά του και τα σπιτάκια τους, όμοια κυβάρια "Lego" με πολλά μικρά ανθρωπάκια που μάντευα να τα κατοικούν, και με νωπές τις εμπειρίες του προσκυνήματός μας, σκεφτόμουν τα πράγματα υπό άλλες διαστάσεις:

Από τόσο ψηλά, από τόσο μακριά, συνειδητοποιούσα πόσο δυσανάλογα μεγάλα είναι τα "θέλω" μας σε σχέση με το μηδαμινό μας μέγεθος και το πεπερασμένο της ύπαρξής μας. Αυτή ήταν η δική μου προσγείωση στην πραγματικότητα...

Τώρα, μερικές ημέρες κατόπιν της επιστροφής, αποδιώχνω την σκόνη του ταξιδιού, τα υπολείμματα της κούρασης, αναπολώ το ταξίδι, αναθυμάμαι τα προσκυνήματά μας κι αρχίζω να πληκτρολογώ:

Είναι κάποια ταξίδια...

Ήταν ένα υπέροχο ταξίδι!